

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 407/2011-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. D. R., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj jeho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajskej prokuratúry v Košiciach v súvislosti s jeho trestným oznámením z 3. februára 2003 a s jeho podaním z 19. mája 2003, ako aj postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v súvislosti s jeho podaním z 12. januára 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. D. R. o d m i e t a ako neprípustnú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 20. mája 2011 doručené podanie Ing. D. R. (ďalej len „sťažovateľ“) označené ako „*Sťažnosť pre porušenie zákona*“. Ústavný súd podľa obsahu podania dospel k záveru, že úmyslom sťažovateľa bolo podať sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a tiež svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Krajskej prokuratúry v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“) v súvislosti s jeho trestným oznámením z 3. februára 2003 a s jeho podaním z 19. mája 2003, ako aj postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálna prokuratúra“) v súvislosti s jeho podaním z 12. januára 2007.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že 3. februára 2003 podal krajskej prokuratúre trestné oznámenie „*na spoločnosť S., a. s., K. pre trestný čin nevyplatenia mzdy § 248 Trestného zákona. Krajská prokuratúra ignorovala (jeho) podanie a nezačala trestné stíhanie podľa § 160 Tr. poriadku*“, a preto 19. mája 2003 podal krajskej prokuratúre „*sťažnosť pre nečinnosť a žiadal... o vykonanie nápravy. Do dnešného dňa (mu) Krajská prokuratúra neodpovedala*“. Sťažovateľ preto 12. januára 2007 podal Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) „*podnet poškodeného na podanie sťažnosti pre porušenie zákona – nestíhanie trestného činu*“. Generálna prokuratúra prípisom z 22. januára 2007 informovala sťažovateľa, že jeho podanie z 12. januára 2007 bolo postúpené na priame vybavenie krajskej prokuratúre, ktorá mu oznámila, že ho z dôvodu vecnej príslušnosti odstúpila špeciálnej prokuratúre. *Sťažovateľ uviedol, že „do dnešného dňa, po 8*

rokoch, 3 mesiacoch aj 13 dňoch... o vybavení... trestného oznámenia ani o podanej sťažnosti na GP SR nebol upovedomený“.

Podľa názoru sťažovateľa uvedeným postupom krajskej prokuratúry a špeciálnej prokuratúry došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj jeho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na základe uvedeného sťažovateľ sformuloval tento petit sťažnosti:

„Žiadam Ústavný súd SR o vykonanie nápravy a vyvodenie dôsledkov z porušenia zákona“, ako aj „zabezpečiť vyplatenie mzdy 35 103 Sk s príslušenstvom“ a „finančné odškodnenie za porušenie... ústavných a ľudských práv za prietahy a neprerokovanie veci v primeranej lehote“ .

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto

ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Preto ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu alebo iným zásahom a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Z obsahu sťažnosti adresovanej ústavnému súdu vrátane jej petitu, ako aj z obsahu jej príloh a na základe už uvedených skutočností ústavný súd vyvodil, že podstatou sťažnosti sú namietané zbytočné prietahy v postupe krajskej prokuratúry v súvislosti s trestným oznámením sťažovateľa z 3. februára 2003 a jeho podaním z 19. mája 2003, ako aj v postupe špeciálnej prokuratúry v súvislosti s jeho podaním z 12. januára 2007, teda zásah do jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. obsahovo totožného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Porušenie práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ osobitne neodôvodnil, pojal ich iba ako súčasť argumentácie namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti ústavný súd zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu (m. m. napr. II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04). Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti namietajúcej porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd vždy skúma, či sťažovateľ využil v súlade s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde všetky právne prostriedky na ochranu týchto práv.

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) „Prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.“

Podľa § 32 ods. 1 zákona o prokuratúre podnet možno podať na ktorejkoľvek prokuratúre...

Podľa § 33 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor je povinný vybaviť podnet do dvoch mesiacov od jeho podania. V odôvodnených prípadoch rozhodne o predĺžení tejto lehoty bezprostredne nadriadený prokurátor.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné pre posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre je nadriadený prokurátor oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2 zákona o prokuratúre). Podľa § 34 ods. 2 citovaného zákona ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

Z dosiaľ uvedeného už vyplýva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv

a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Ústavný súd aj v predchádzajúcich konaniach vyslovil právny názor, že vynechanie opakovaného podnetu, ale aj ďalšieho opakovaného podnetu v sústave orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok zákonného postupu príslušného orgánu činného v prípravnom konaní (I. ÚS 186/05, IV. ÚS 53/05).

Vzhľadom na to ústavný súd zotrváva v súlade so svojou doterajšou judikatúrou na tom, že každý sťažovateľ je pred podaním sťažnosti ústavnému súdu povinný vyčerpať všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov (napr. III. ÚS 152/03).

Z obsahu sťažnosti, ako aj k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 19. mája 2003 krajskej prokuratúre „*sťažnosť pre nečinnosť*“, ktorú možno podľa jej obsahu považovať za podnet podľa § 31 zákona o prokuratúre, na ktorý krajská prokuratúra podľa sťažovateľa nijako nereagovala. Sťažovateľ preto podal 12. januára 2007 generálnej prokuratúre „*podnet poškodeného na podanie sťažnosti pre porušenie zákona – nestíhanie trestného činu*“, ktorý možno podľa jeho obsahu považovať za opakovaný podnet podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre, ktorý taktiež nebol podľa sťažovateľa preskúmaný a nedostal naň odpoveď.

Ak sťažovateľ nebol spokojný s vybavením jeho opakovaného podnetu, mal možnosť žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu formou ďalšieho opakovaného podnetu podľa § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre podaného generálnemu prokurátorovi

Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“), a tým žiadať nápravu na ďalšom stupni orgánov prokuratúry. Na takomto využití zákonom predvídaného postupu vzhľadom na ustanovenie § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde je nevyhnutné trvať, lebo možnosti ochrany základných práv a slobôd sťažovateľov poskytnuté zákonom o prokuratúre ústavný súd, ako už bolo uvedené, považuje za účinný prostriedok ich ochrany.

Fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá žiada o ústavnoprávnu ochranu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, nie je oprávnená vyberať si orgán verejnej moci, ktorý jej má poskytnúť ochranu namietaného porušenia jej práv. Jej ústavnou a zákonnou povinnosťou je, aby pred podaním sťažnosti ústavnému súdu vyčerpala všetky právne prostriedky ochrany základných práv, tak ako to umožňuje právny poriadok Slovenskej republiky. Až po ich vyčerpaní by mohla prípadne vzniknúť, ak by boli splnené aj ostatné ústavné a zákonné predpoklady, právomoc ústavného súdu (princíp subsidiarity). Vzhľadom na princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je potrebné uviesť, že k prípadnej náprave namietaného zásahu orgánu verejnej moci do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených práv alebo slobôd nemôže dôjsť tak, že by z konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy bolo vyňaté rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

Keďže v danom prípade sťažovateľ uvedeným spôsobom nepostupoval, ústavný súd dospel k záveru, že jeho sťažnosť v tejto časti nie je pre nevyčerpanie dostupných a účinných právnych prostriedkov ochrany jeho základných práv prípustná, a preto o nej rozhodol (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde a § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre) tak, že ju odmietol ako neprípustnú bez toho, aby sa zaoberal opodstatnenosťou v nej uvedených námietok.

Ústavný súd považoval napokon za potrebné poukázať v tejto veci aj na svoju konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby na základe podaného trestného oznámenia alebo na podanie obžaloby voči nej príslušnému súdu prokurátorom nie je súčasťou základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03). Sťažovateľ nemá ústavou

zaručené základné právo, aby na podklade jeho trestného oznámenia bolo vznesené obvinenie voči označenej osobe a následne bola voči nej podaná obžaloba, pričom toto právo nemožno odvodiť ani z niektorého zo základných práv a slobôd.

K návrhu sťažovateľa, aby ústavný súd „zabezpečil“ vyplatenie jeho mzdy „35 103 Sk s príslušenstvom“, je potrebné uviesť, že ústavný súd sa týmto návrhom nemohol zaoberať, pretože o mzdových nárokoch sú oprávnené rozhodovať výlučne všeobecné súdy. Sťažovateľ si navyše mohol uplatniť pohľadávku nevyplatenej mzdy v konkurznom konaní, pretože na obchodnú spoločnosť S., a. s., K., bol ešte v máji 2004 vyhlásený konkurz.

Nad rámec odôvodnenia ústavný súd uvádza, že z k sťažnosti priloženého trestného oznámenia vyplýva, že sťažovateľ podal trestné oznámenie na spoločnosť S., a. s., K., vo veci spáchania trestného činu sprenevery podľa § 248 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“) z dôvodu nevyplatenia provízií z obchodného zastúpenia z dojednaných obchodov za február až apríl 2002 v sume 36 103 Sk s príslušenstvom, ako aj nevyplatenia „vkladu“ zo zmluvy o pôžičke č. 31 P 0000126 v sume 43 300 Sk s príslušenstvom.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa bývalého Krajského úradu justičnej polície PZ K. sp. zn. KÚV-26/OVEK-2002 bolo 13. marca 2003 vznesené obvinenie J. V., E. P., M. G., O. J., F. D. a V. K. (bývalé vedenie S., a. s., pozn.) pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona. Dňa 27. júna 2005 podal generálny prokurátor Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) návrh na nepripustenie účasti poškodených v tomto trestnom konaní, ktorému najvyšší súd z dôvodu vysokého počtu poškodených (8224 osôb), ako aj preto, že jednotlivým výkonom ich práv by mohol byť závažným spôsobom ohrozený účel a rýchly priebeh trestného konania (ktoré v tom čase trvalo už takmer 2 a pol roka), vyhovel a uznesením sp. zn. 1 Ndtš 1/2005 z 5. augusta 2005 rozhodol, že v tejto trestnej veci nepripúšťa účasť poškodených. Podľa § 44 ods. 3 Trestného poriadku sa toto uznesenie doručí iba navrhovateľovi (generálnemu prokurátorovi), ktorý v prípade, ak bolo jeho návrhu

vyhovené, zabezpečí, aby bolo vhodným spôsobom zverejnené (napr. na internetovej stránke alebo inými masovokomunikačnými prostriedkami). Generálna prokuratúra 12. septembra 2005 uverejnila na svojej internetovej stránke výrokovú časť tohto uznesenia. Obžaloba na obvinených v trestnej veci S., a. s., K., bola 21. marca 2007 podaná vtedajšiemu Špeciálnemu súdu, ktorý ju 31. decembra 2007 odmietol. Po zamietnutí sťažnosti špeciálnej prokuratúry proti uzneseniu o odmietnutí obžaloby bola celá trestná vec vrátená na doplnenie vyšetrovania, teda do štádia prípravného konania. Nová obžaloba v tejto trestnej veci bola podaná Špecializovanému trestnému súdu 5. apríla 2011.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ústavný súd už nevyzýval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov jeho podania (napr. predloženie splnomocnenia pre advokáta na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2011